

Rapportering af ynglefugle i DOFbasen

Vejledning for artskoordinatorene og øvrige brugere af DOFbasen

I starten af 2009 blev en forbedret onlineversion af DOFbasen taget i brug. Der optræder nu følgende typer af angivelser af ynglefugle i DOFbasen:

1. **Yngleobservationer:** antallet af individer med yngleadfærd på en given DOFbaselokalitet på et givent tidspunkt (se afsnit 1.).
2. **Ynglepar:** antallet af ynglepar på en given DOFbaselokalitet på et givent tidspunkt (se afsnit 1.).
3. **Ynglepar-bearbejdning:** det totale antal af ynglepar på en given DOFbaselokalitet i løbet af en ynglesæson (se afsnit 2.).
4. **IBA-bearbejdning:** det totale antal af ynglepar på en given IBA i løbet af en ynglesæson (behandles ikke i dette skriv).
5. **Atlasobservationer:** yngleregistreringer på 5x5 km-kvadratnet (behandles ikke i dette skriv).

1. Indtastning af yngleobservationer

For at indtaste observationer, skal du være logget ind på DOFbasens hjemmeside. Du finder login-funktionen under *Bruger* menuen på DOFbasens forside eller som genvej i sidemenuen til højre.

Når du er logget ind, har du mulighed for at indtaste dine observationer ved i *Bruger* menuen at vælge *Indtastning* og dernæst *Observationer*.

Her udfyldes først of fremmest lokaliteten og datoen for observationen/observationerne, eventuelt med supplerende oplysninger og noter, i skemaet på den øverste del af indtastningssiden under *Turens data*.

The screenshot shows the 'DOFbasen' data entry interface. The top navigation bar includes 'DOFbasen', 'Observationer', 'Lister', 'Kontakt', 'Links', 'Atlas', and 'Bru'. The main content area is titled 'INDTASTNING' and has two tabs: 'observationer' (selected) and 'bearbejdninger'. Under 'observationer', there are three sub-tabs: 'turens data', 'vejret', and 'forstyrrelser'. The 'turens data' section contains the following fields: 'Lokalitet: (se kort)' (text input), 'Dato: 14-11-2013' (date input), 'Fra kl.' (text input), 'Til kl.' (text input), 'Observatør: 2665HT' (text input), 'Medobs.' (text input), 'Noter: (popup)' (text input), and 'Metode:' (dropdown menu). Below these is a checkbox for 'Alle fuglearter indtastet:'. The 'observation' section has two sub-tabs: 'observation' (selected) and 'ynglepar'. It includes fields for 'Art:' (text input), 'Antal:' (text input), 'Primær adfærd: [VÆLG]' (dropdown menu), 'Sekundær adfærd:' (dropdown menu), 'Retning:' (dropdown menu), 'Fra kl.' (text input), 'Til kl.' (text input), 'Køn:' (dropdown menu), and 'Alder:' (dropdown menu). Below these are checkboxes for 'Kaldende:', 'Kun hørt:', 'Indtrækkende:', 'Udtrækkende:', 'Olieskadet:', and 'Hemmelig:'. At the bottom of the form, there are two buttons: 'GEM OBSERVATION(ER)' and 'NY TUR'.

Under fanebladet *Observation* nederst på indtastningssiden, har du mulighed for at indtaste yngleobservationer som et antal af individer med yngleadfærd. For yngleobservationer vælges *ynglende* under menuen *Primær adfærd* med mulighed for at uddybe yngleadfærden i fanen *Sekundær adfærd*. Her udfyldes som minimum de gule, obligatoriske felter (se eventuelt afsnit 1.1 for eksempler på indtastninger).

Derudover kan observationer, der kan fortolkes som et antal ynglepar, indtastes ved at skifte til fanebladet *Ynglepar* nederst på indtastningssiden. Her udfyldes også som minimum de gule, obligatoriske felter (se eventuelt afsnit 1.1 for eksempler på indtastninger).

The screenshot shows the 'DOFbasen' web application interface. At the top, there is a navigation menu with tabs for 'DOFbasen', 'Observationer', 'Lister', 'Kontakt', 'Links', and 'Atlas'. Below this is a section titled 'INDTASTNING' (Data Entry). Under 'INDTASTNING', there are two main tabs: 'observationer' and 'bearbejdninger'. The 'observationer' tab is active and contains sub-sections for 'turens data', 'vejret', and 'forstyrrelser'. The 'turens data' section has input fields for 'Lokalitet: (se kort)', 'Date: 14-11-2013', 'Fra kl.', 'Til kl.', 'Observatør: 2665HT', 'Medobs.', 'Noter: (popup)', and 'Metode:'. There is also a checkbox for 'Alle fuglearter indtastet:'. The 'bearbejdninger' tab is also active and contains sub-sections for 'observation' and 'ynglepar'. The 'ynglepar' section has input fields for 'Art:', 'Min.', 'Max.', 'Adfærd:', and 'Noter: (popup)'. There is also a checkbox for 'Hemmelig:'. At the bottom of the form, there are buttons for 'GEM OBSERVATION(ER)' and 'NY TUR'.

Minimum- (sikre og sandsynlige ynglefund sammenlagt) og *maksimumværdien* (sikre, sandsynlige og mulige ynglefund sammenlagt) for antallet af ynglepar, angives baseret på en tolkning af, hvad man har set i felten og ud fra kriterierne for ynglefund (se afsnit 3. for kriterierne). Der skal altid angives både en *minimum-* og en *maksimumværdi*, men ens værdier angives i tilfælde hvor der kun er observeret sikre og sandsynlige ynglefund. I tilfælde hvor der kun er observeret mulige ynglefund, angives "0" som minimumsværdi.

Vær opmærksom på, at indtastning af ynglepar altid skal være baseret på optællinger foretaget på kun én enkelt dag. Hvis man vil rapportere det samlede resultat af flere optællinger i løbet af sæsonen, kan dette gøres som en ynglepar-bearbejdning (se afsnit 2.).

Der skelnes desuden kraftigt mellem rapportering af et antal fugle med yngleadfærd (yngleobservationer) og en opgørelse af et antal ynglepar. Under fanebladet *Observationer* er det altid antallet af fugle, der indtastes, også selv om der angives en ynglefugleadfærd. Under fanebladet *Ynglepar* er enheden altid antallet af ynglepar, uanset hvor mange fugle, der er observeret. Man kan for samme tur godt indtaste både yngleobservationer og ynglepar, også selvom det er samme art.

Hemmeligholdelse af en ynglepar-bearbejdning (udover den automatiske hemmeligholdelse for særligt sårbare arter) kan ske ved at sætte hak i boksen *Hemmelig* nederst på indtastningssiden, hvorved indtastningen ikke er tilgængelig for alle DOFbasens brugere (se regler for hemmeligholdelse på hjemmesiden).

1.1 Eksempler

Eksempel 1

Du har besøgt Utterslev Mose og har der observeret fem par blishøns i gang med at bygge reder, samt yderligere 2 par uden reder. Denne observation kan tolkes som fem sandsynlige og to mulige ynglepar, og kan indtastes som følgende yngleobservation:

observation		ynglepar	
Art:	Antal:	Primær adfærd:	Sekundær adfærd:
Blishøne	14	Ynglende	
Kaldende:	☐		
Kun hørt:	☐		
Indtrækkende:	☐		
Udtrækkende:	☐		
Olieskadet:	☐		
Hemmelig:	☐		

GEM OBSERVATION(ER) NY TUR

og som følgende ynglepar:

observation		ynglepar		
Art:	Min.:	Max.:	Adfærd:	Noter: (popup)
Blishøne	5	7		
Hemmelig:	☐			

GEM OBSERVATION(ER) NY TUR

Eksempel 2

Du har besøgt Tryggelev Nor og har der observeret seks knopsvaner på rede, samt yderligere 47 rastende knopsvaner. Denne observation kan tolkes som seks sikre ynglepar, og kan indtastes som følgende observation og yngleobservation (alternativt som 53 rastende knopsvaner):

observation		ynglepar	
Art:	Antal:	Primær adfærd:	Sekundær adfærd:
Knopsvane	47	Rastende	
Kaldende:	☐		
Kun hørt:	☐		
Indtrækkende:	☐		
Udtrækkende:	☐		
Olieskadet:	☐		
Hemmelig:	☐		

GEM OBSERVATION(ER) NY TUR

observation		ynglepar	
Art:	Antal:	Primær adfærd:	Sekundær adfærd:
Knopsvane	6	Ynglende ▼	▼
Kaldende:	☐		
Kun hørt:	☐		
Indtrækkende:	☐		
Udtrækkende:	☐		
Olieskadet:	☐		
Hemmelig:	☐		
GEM OBSERVATION(ER) NY TUR			

og som følgende ynglepar:

observation		ynglepar		
Art:	Min.:	Max.:	Adfærd:	Noter: (popup)
Knopsvane	6	6	▼	
Hemmelig:	☐			
GEM OBSERVATION(ER) NY TUR				

Eksempel 3

Du har besøgt Velling Skovene og har der observeret en ravnerede med to unger samt hørt en voksen ravn. Denne observation kan tolkes som 1 sikkert ynglepar, og bør tastes ind som følgende observation og yngleobservation (og helst med angivelse af fuglenes alder i yngleobservationen):

observation		ynglepar	
Art:	Antal:	Primær adfærd:	Sekundær adfærd:
Ravn	1	Rastende ▼	▼
Kaldende:	☐		
Kun hørt:	☒		
Indtrækkende:	☐		
Udtrækkende:	☐		
Olieskadet:	☐		
Hemmelig:	☐		
GEM OBSERVATION(ER) NY TUR			

observation		ynglepar	
Art:	Antal:	Primær adfærd:	Sekundær adfærd:
Ravn	2	Ynglende ▼	Unge(r) i rede ▼
Kaldende:	☐		
Kun hørt:	☐		
Indtrækkende:	☐		
Udtrækkende:	☐		
Olieskadet:	☐		
Hemmelig:	☐		

GEM OBSERVATION(ER) NY TUR

og som følgende ynglepar:

observation		ynglepar		
Art:	Min.:	Max.:	Adfærd:	Noter: (popup)
Ravn	1	1	Rede(r) med unger ▼	
Hemmelig:	☐			

GEM OBSERVATION(ER) NY TUR

Eksempel 4

Du har besøgt Storskoven i ynglesæsonen og har der hørt en syngende rødstjert. Du har dog kun fået dækket en lille del af skoven og har derfor på fornemmelsen, at der sagtens kunne være mange flere ynglepar i den del af skoven, du ikke besøgte. Denne observation kan tolkes som et sandsynligt ynglepar, da du ikke har nogen observationer der understøtter din mistanke om flere ynglepar i området, og bør tages ind som følgende observation:

observation		ynglepar	
Art:	Antal:	Primær adfærd:	Sekundær adfærd:
Rødstjert	1	Ynglende ▼	Syngende hann ▼
Kaldende:	☐		
Kun hørt:	☒		
Indtrækkende:	☐		
Udtrækkende:	☐		
Olieskadet:	☐		
Hemmelig:	☐		

GEM OBSERVATION(ER) NY TUR

og som følgende ynglepar:

observation	ynglepar
Art:	Min.: Max.: Adfærd: Noter: (popup)
Rødstjert	1 1 Syngende hann
Hemmelig: ☐	
GEM OBSERVATION(ER) NY TUR	

Eksempel 5

Du har besøgt Gribskov og der optalt 165 rågereder lige efter ynglesæsonen. Dette kan tolkes som 165 sikre ynglepar, men da der ikke blev set nogen fugle kan der ikke indtastes nogle observationer, og rederne bør derfor kun indtastes som følgende ynglepar:

observation	ynglepar
Art:	Min.: Max.: Adfærd: Noter: (popup)
Råge	165 165 Redeoptælling
Hemmelig: ☐	
GEM OBSERVATION(ER) NY TUR	

2. Bearbejdning af ynglepar

Alle artskoordinatorene skal som et led i Projekt Truede og Sjældne Ynglefugle 2013-2017, indtaste ynglepar-bearbejdninger i DOFbasen for deres ansvarsart.

Efter endt ynglesæson kan du indtaste en samlet opgørelse over sæsonens ynglepar, en såkaldt ynglepar-bearbejdning, for en art på en lokalitet. Bearbejdningssiden finder du ved at vælge fanebladet *Bearbejdninger* øverst på indtastningssiden.

DOFbasen

DOFbasen | Observationer | Lister | Kontakt | Links | Atlas | Bruger

INDTASTNING

observationer **bearbejdninger**

turens data | vejret | forstyrrelser

Lokalitet: (se kort) Dato: Fra kl.: Til kl.: Observatør: Medobs.: Noter: (popup) Metode:

14-11-2013 2665HT

Alle fuglearter indtastet:

Her udfyldes som minimum de gule, obligatoriske felter, med de bearbejdede yngleobservationer (én indtastning for hver ynglelokalitet). Der indtastes ikke dato, men angives kun årstal for ynglesæsonen. Man kan dog angive datointerval for besøgene samt antal besøg, hvis man vil, men det er ikke obligatorisk.

DOFbasen

DOFbasen | Observationer | Lister | Kontakt | Links | Atlas | Bruger

INDTASTNING

observationer **bearbejdninger**

ynglepar

Lokalitet: (se kort) År: Art: Min.: Max.: Første dato: Sidste dato: Besøg/Noter: (popup)

Hemmelig:

GEM BEARBEJDNING RYD FORMULARDATA

Minimum- (sikre og sandsynlige ynglefund sammenlagt) og *maksimumværdien* (sikre, sandsynlige og mulige ynglefund sammenlagt) for antallet af ynglepar, angives baseret på en tolkning af adfærden tilknyttet observationerne og ud fra kriterierne for ynglefund (se afsnit 3. for kriterierne). Der skal altid angives både en *minimum-* og en *maksimumværdi*, og ens værdier angives i tilfælde hvor der kun er observeret

sikre og sandsynlige ynglefund. I tilfælde hvor der kun er observeret mulige ynglefund, angives ”0” som minimumsværdi.

En ynglepar-bearbejdning vil oftest være baseret på adskillige besøg på lokaliteten i løbet af yngletiden, men kan også i nogle tilfælde være baseret på et enkelt besøg (f.eks. efter der er foretaget en redeoptælling). Du behøver dog ikke at have indtastet yngleobservationer for at foretage en ynglepar-bearbejdning. Hvis man rapporterer en ynglepar-bearbejdning, forventes det, at der har været en tilnærmelsesvis fuldstændig dækning af arten på lokaliteten i den pågældende ynglesæson. Tilfældige ynglefund bør altså kun indtastes som yngleobservationer eller ynglepar (se afsnit 1).

Hemmeligholdelse af en ynglepar-bearbejdning (udover den automatiske hemmeligholdelse for særligt sårbare arter) kan ske ved at sætte hak i boksen *Hemmelig* nederst på indtastningssiden, hvorved indtastningen ikke er tilgængelig for alle DOFbasens brugere (se regler for hemmeligholdelse på hjemmesiden).

2.1 Eksempler

Eksempel 1

Du har i løbet af 2014 foretaget i alt fem optællinger af ynglefugle i Gurre Vang. Under hver af optællingerne har du højest hørt seks syngende gransangere, men ud fra kortlægningen af hvor fuglene er hørt kan du se, at der er tale om 10 forskellige territorier. Disse observation kan tolkes som 10 sandsynlige ynglepar, og bør tastes ind som følgende ynglepar-bearbejdning:

ynglepar				
Lokalitet: (se kort)	År:	Art:	Min.:	Max.:
Gurre Vang ...	2014	Gransanger	10	10
Hemmelig: ☐				
GEM BEARBEJDNING		RYD FORMULARDATA		

Eksempel 2

Du har i løbet af vinteren 2014-15 ledt hele Store Dyrehave igennem for hvepsevågereder og har i alt fundet tre reder. Disse observationer kan tolkes som tre sikre ynglepar, og bør tages ind som følgende ynglepar-bearbejdning:

observationer		bearbejdninger			
yngepar					
Lokalitet: (se kort)	År:	Art:	Min.:	Max.:	
Store Dyrehave ...	2014	Hvepsevåge	3	3	
Hemmelig: ☐					
GEM BEARBEJDNING		RYD FORMULARDATA			

Eksempel 3

Du har hver morgen i løbet af ynglesæsonen 2014 gået en tur ved Solrød Strand, der kun er dækket af én DOFbase lokalitet. På nogle af turene er du gået i den østlige del af lokaliteten, andre gange i den vestlige, men aldrig i begge på samme tur. I den østlige del af lokaliteten har du på din tur hørt to syngende rørsangere og i den vestlige del har du hørt tre. Da du går ud fra, at der er langt nok mellem de østlige og vestlige fugle til at der er tale om forskellige territorier, kan observationerne tolkes som fem sandsynlige ynglepar, og bør tages ind som følgende ynglepar-bearbejdning:

observationer		bearbejdninger			
yngepar					
Lokalitet: (se kort)	År:	Art:	Min.:	Max.:	
Solrød Strand ...	2014	Rørsanger	5	5	
Hemmelig: ☐					
GEM BEARBEJDNING		RYD FORMULARDATA			

3. Kriterier for ynglefund

For langt de fleste arter, anvendes følgende kriterier og definitioner af ynglepar, baseret på dem, der har været anvendt i DOF's atlasundersøgelser:

Sikkert ynglefund:

- Tydelig afledningsadfærd hos gamle fugle (vadefugle, ænder)
- Fund af frisk, brugt rede fra samme år
- Gamle fugle, der bærer ekskremmentsække i næbbet
- Gamle fugle, med føde til ungerne/direkte ungefodring
- Gamle fugle, der flyver til eller fra rede under omstændigheder, der tyder på at reden er besat
- Rede med æg eller friske æggeskaller
- Rede med unger eller dununger af ænder, hønsefugle, vadere etc.

Sandsynligt ynglefund:

- Syngende han hørt i yngletiden på egnet ynglebiotop
- Fugle (eller par), der tilsyneladende hævder territorium
- Parringsadfærd
- Ængstelig kalden fra gamle fugle, der gør det sandsynligt, at der er rede eller unger i nærheden
- Redebyggende fugle (herunder fugle der er i færd med at hugge redehul)
- Fugle, der samler redemateriale eller ses med redemateriale i næbbet

Muligt ynglefund:

- Fugle set i yngletiden i mulig ynglebiotop uden at noget tegn på ynglen i øvrigt er bemærket

Ved indtastning af ynglepar, beregnes minimumsværdien som antallet af sikre og sandsynlige ynglefund sammenlagt (minimum = sikre + sandsynlige), mens maksimumsværdien beregnes som antallet af sikre, sandsynlige og mulige ynglefund sammenlagt (maksimum = sikre + sandsynlige + mulige).

Der er undtagelser fra disse definitioner, f.eks. sker terners parring ofte så langt fra ynglepladserne, at en bearbejdning af ynglepar vil ske på en forkert lokalitet. Mange sjældne ynglearter har også skærpede krav, hvor man f.eks. ikke anerkender mulige, og i nogle tilfælde også sandsynlige, ynglepar til bestandsopgørelser.